

Coğrafiya üzrə test

Təlimat

Qarşınızdakı imtahan testinin elektron bukletidir.

Testin hər bir tapşırığının təlimatı ilə diqqətlə tanış olun, hər tapşırığın tələbini yaxşı düşünün və sonra işə başlayın.

Testin üzərində işləyərkən əlavə olunmuş xəritələrdən istifadə edin.

Nəzərə alın ki, düzgün cavabla birlikdə qeyri-düzgün cavab da göstərsəniz, xal qazana bilməyəcəksiniz.

Testin maksimum xalı - 59

Testin üzərində işləmək üçün sizə 5 saat vaxt verilir

Sizə uğurlar arzulayırıq!

➤ *Seçimli cavabları olan sual – tapşırıq № 1-17*

Təlimat

Hər suala ehtimal olunan dörd cavab verilir. Onlardan ancaq biri düzgündür. Seçilmiş cavabı cavablar vərəqinə bu qaydada keçirin: cavabların müvafiq hücrəsində X işarəsi qoyun. Başqa heç bir işarə qoymayın, üfüqi yaxud şaquli xətlər, dairəyə almaq və s. elektron proqram tərəfindən qəbul olunmur. Əgər cavablar vərəqində göstərilmiş cavabı düzəltmək istəyirsinizsə, hücrəni bütünlüklə rəngləyin, ona X işarəsi qoyun və sonra cavabın yeni variantını işarə edin (yeni hücrədə X işarəsi qoyun). Düzəltdiyiniz cavabı təkrarən seçmək qeyri-mümkündür. Hər tapşırığa 1 xal verilir.

1. Əgər iyunun 22-də Tbilisi vaxtı ilə saat 10.00-dursa, hansı saatda göstərilən vaxt London şəhərinin vaxtına uyğun olacaqdır?

ა)

ბ)

გ)

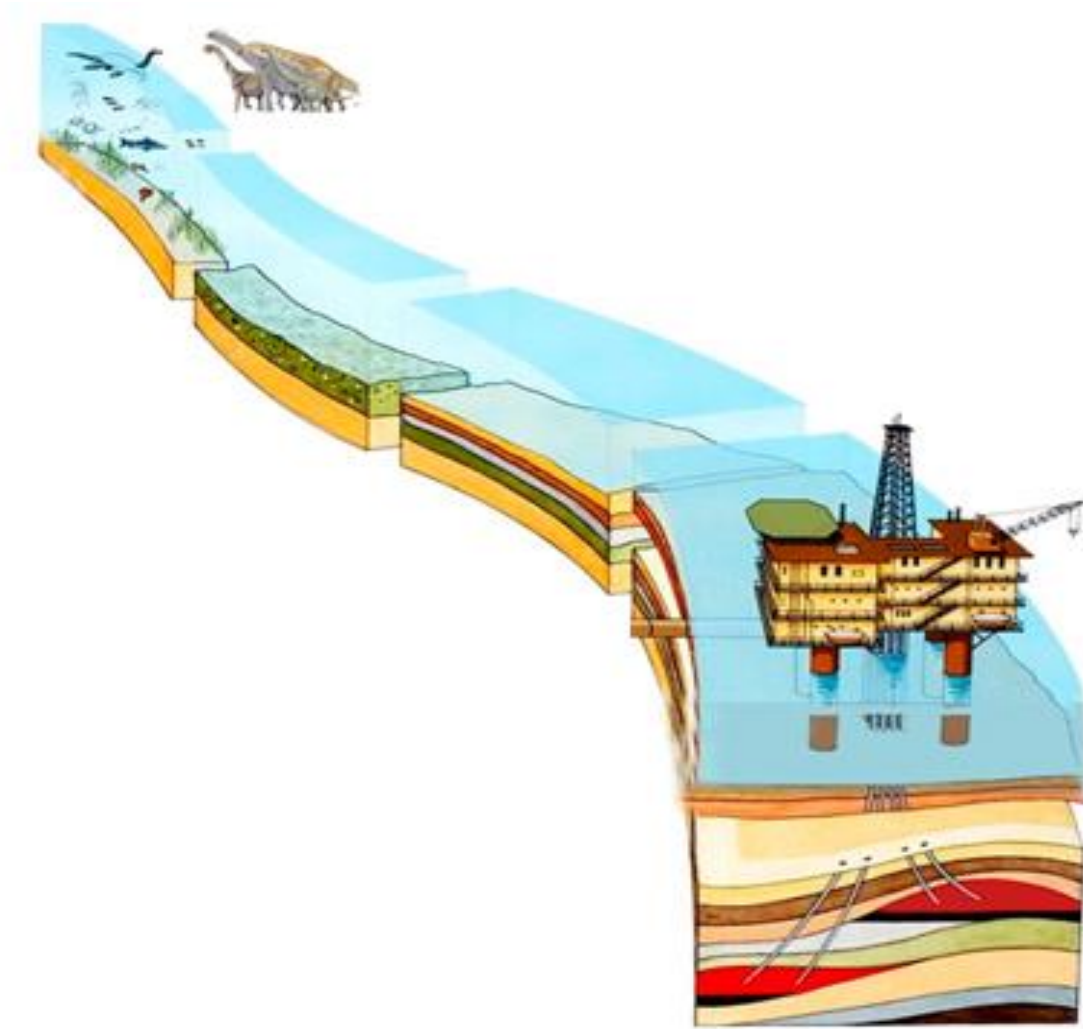
დ)

2. Günəş şüasının sınma bucağının böyüklüyü hansı zirvədə ən çox olacaqdır?

- ə) Akonkaquada;
- ə) Kilimancaroda;
- ə) Comolunqmada;
- ə) Fudziamada.

3. Verilən illüstrasiyada nə əks etdirilmişdir?

- ə) Relyefin formalaşması;
- ə) Sabit inkişaf;
- ə) Biotexnoloji istehsal;
- ə) Təbii qazın formalaşması.

4. Hansı meşə bitkilərinin növlərinin azlığı ilə səciyyəvidir?

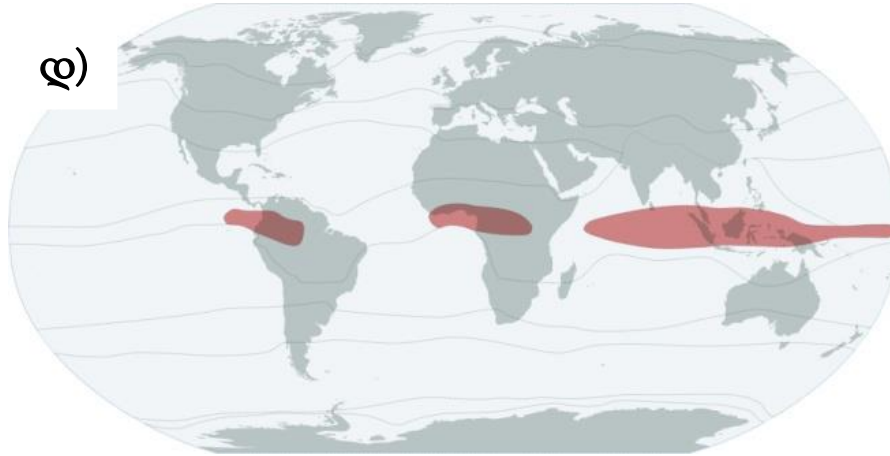
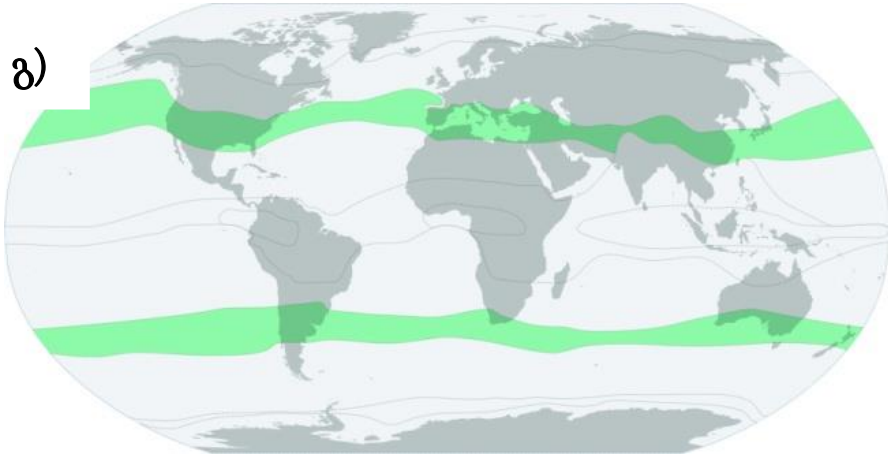
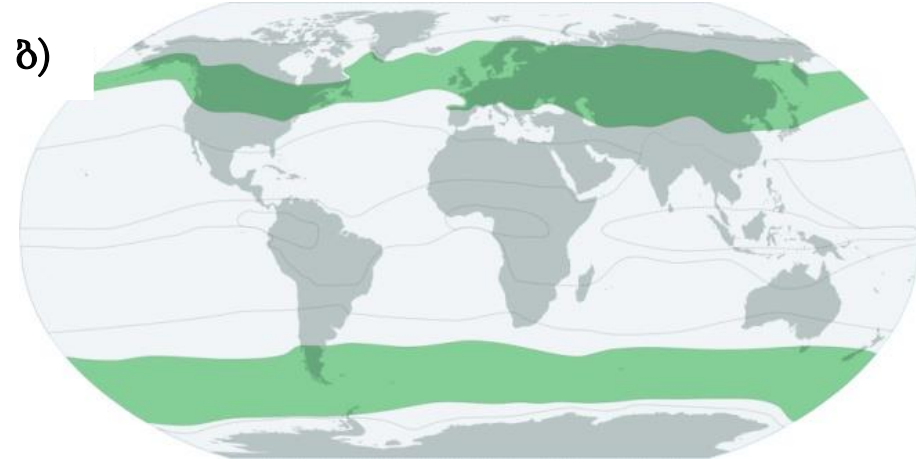
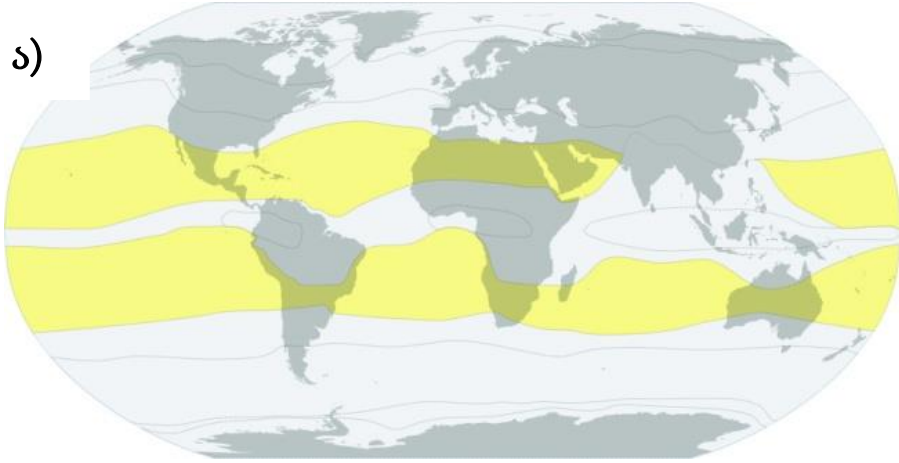
ა) Tayqa;

ბ) Hemihileya;

გ) Selva;

დ) Cunqli.

5. Keçici iqlim qurşağı hansı xəritədə göstərilmişdir?

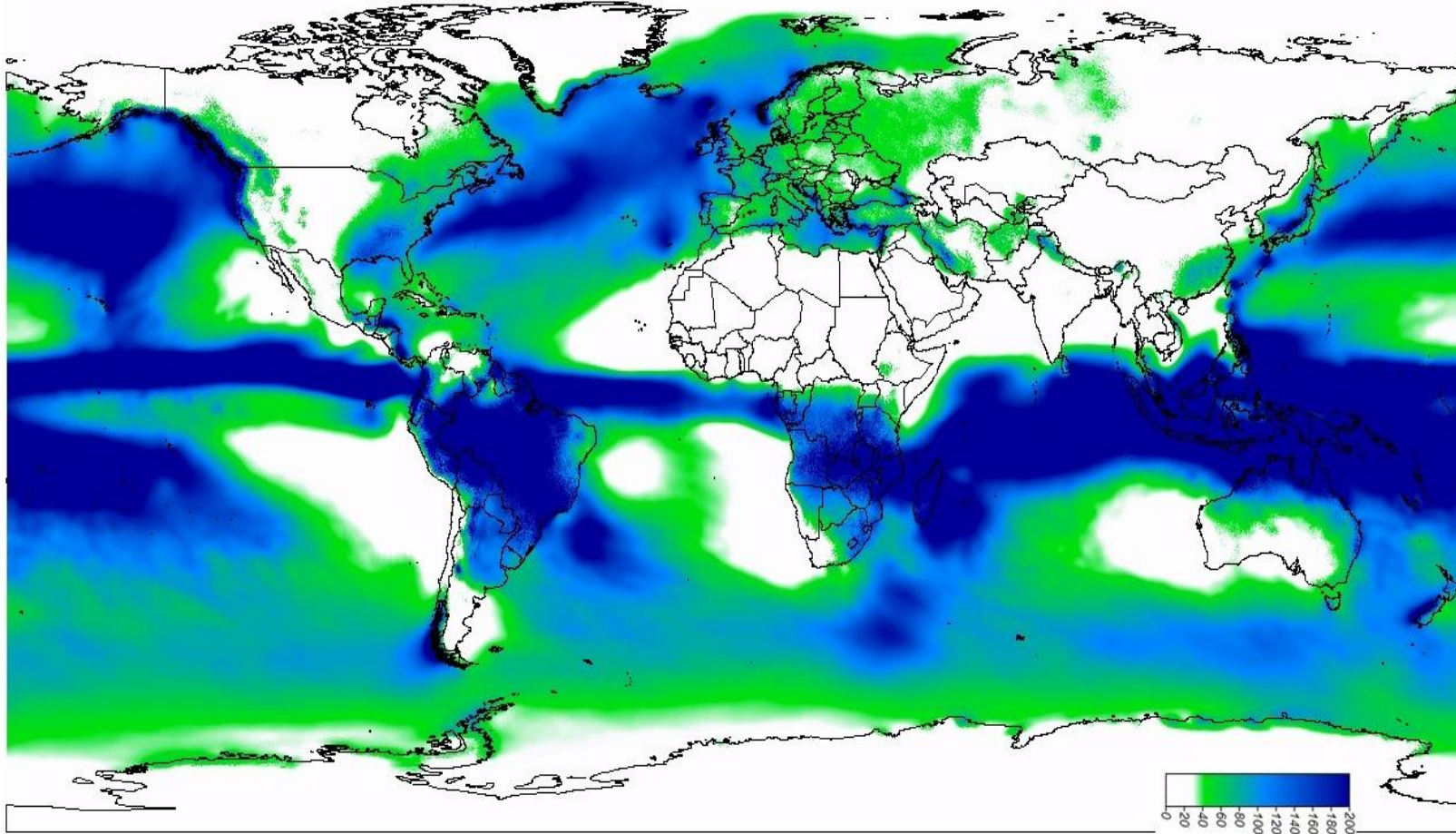
6. Fotoda göstərilmiş təbii zonaya sadalananlardan hansı qitədə rast gəlinmir?

- ə) Avropa;
- ə) Afrika;
- ə) Asiya;
- ə) Şimali Amerika.

7. Xəritədə nəyin bölüşdürülməsi göstərilmişdir?

Yanvar

- ა) Atmosfer təzyiqi;
- ბ) Havanın temperaturu;
- გ) Atmosfer yağıntıları;
- დ) Günəş radiasiyası.

8. Eolik eroziya:

- ა) Susayağı eroziya kimidir;
- ბ) Küləksayağı eroziya kimidir;
- გ) Buzlaq eroziyası kimidir;
- დ) Yarğan eroziyası kimidir.

9. Qara dənizdə hansı balıq yaşamır?

ə) Qızılbalıq;

ə) Kefal;

ə) Xontkara (Barabulka);

ə) Kapşiya (Xəmsə).

10. Böyük şəhərlərdə “smoq”un əmələ gəlməsinin əsas səbəbi hansı nəqliyyat növüdür?

ა) Avtomobil;

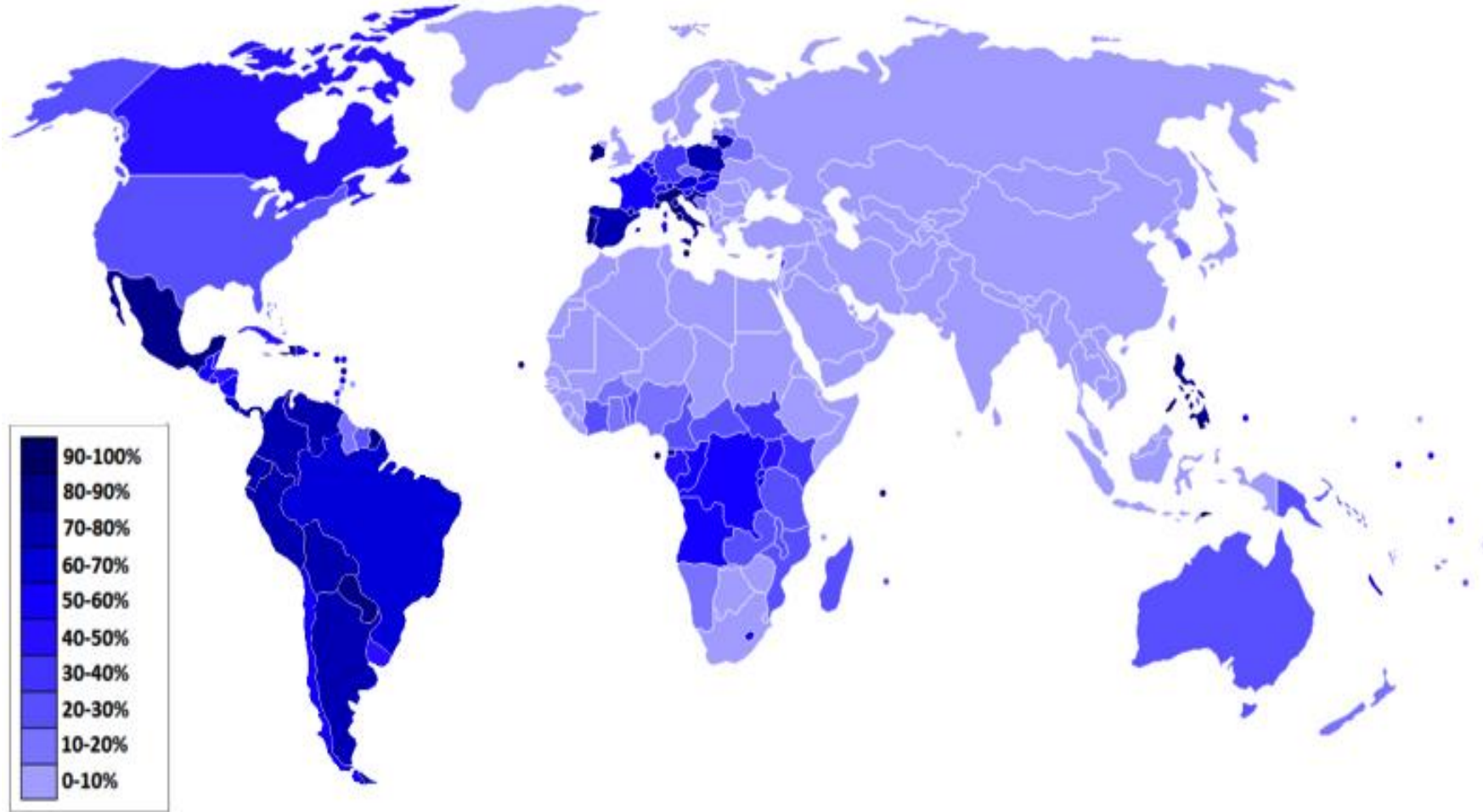
ბ) Dəmir yolu;

გ) Aviasiya;

დ) Botu kəməri.

11. Xəritədə ölkənin əhalisi arasında hansı xristian konfessiyasının xüsusi çəkisi göstərilmişdir?

- ə) Pravoslavların;
- ə) Lüteranların;
- ə) Katoliklərin;
- ə) Baptistlərin.

12. Müxtəlif illərdə çəkilmiş Şanxay şəhərinin satelit fotolarını müqayisə edərkən hansı prosesin nəticəsi görünür?

- ə) Ruralizasiya;
- ə) Urbanizasiya;
- ə) Depopulyasiya;
- ə) Rekultivasiya.

13. Sadalananlardan hansı dövlətdə ən çox miqdarda şərab istehsal olunur?

ა) Yunanıstanda;

ბ) Çində;

გ) Gürcüstanda;

დ) Fransada.

14. Texnogenik fəlakətin nəticələri hansı fotoda əks etdirilmişdir?

15. Sadalananlardan hansı KOF indeksin iqtisadi qloballaşdırma amilinə məxsusdur?

- ა) Beynəlxalq poçt göndərmələrin həcmi;
- ბ) Dövlətdə səfirliklərin miqdarı;
- გ) Xarici investisiyaların həcmi;
- დ) Beynəlxalq müqavilələrin miqdarı.

16. Amerika Birləşmiş Ştatları 2015-ci ildə hansı dövlətlə diplomatik əlaqəni bərpa etmişdir?

ə) Kuba ilə;

ə) Əfqanıstanla;

ə) Şimali Koreya ilə;

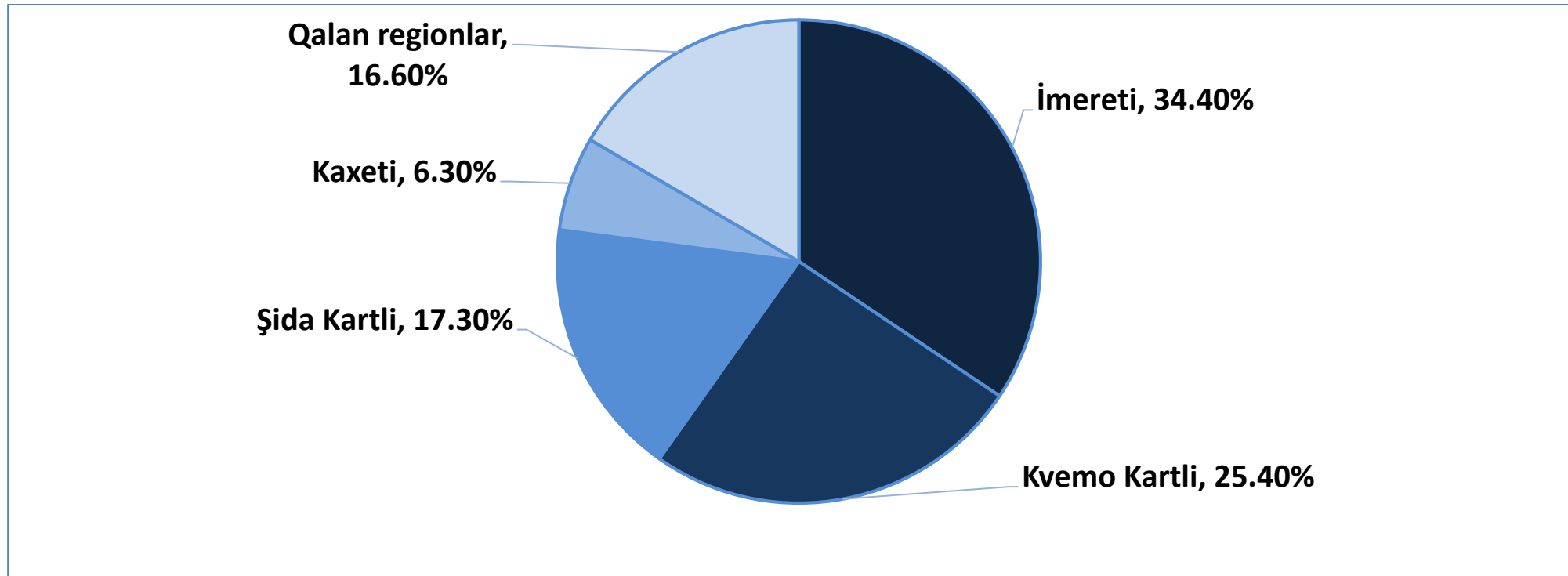
ə) Serbiya ilə.

17. Cədvəllə əlaqədar olaraq verilən çevrəvari diaqram nəyi əks etdirir?

Stasionar mənbələrdə yaranan zərərli maddələrin tutulması və regionlar üzrə atmosfərə buraxılması, 2016-cı il (min ton)			
	Yaranmış	Tutulmuş	Buraxılmış
Gürcüstan	772.5	728.0	44.5
Tbilisi ş.	59.5	57.7	1.8
Acarıstan MV	6.4	5.2	1.2
Quriya	3.3	2.3	1.0
İmereti	72.0	56.3	15.3
Kaxeti	5.5	2.7	2.8
Mtsxeta-Mtianeti	8.1	6.1	2.0
Raca-Leçxumi və Kvemo Svaneti	0.3	0.2	0.1
Sameqrelo-Zemo Svaneti	2.2	1.0	1.2
Samtsxe-Cavaxeti	1.4	1.2	0.2
Kvemo Kartli	337.6	326.4	11.3
Şida Kartli	276.6	268.9	7.7

Mənbə: Gürcüstan Ətraf Mühitin və Təbii Ehtiyatların Mühafizəsi Nazirliyi

Keçid: [Cavaba](#)

- ა) Stasionar mənbələrdə yaranmış zərərli maddələrin payı regionlar üzrə;
- ბ) Stasionar mənbələrdən ölkənin atmosfer havasının çirkləndirilməsində regionların payı;
- გ) Avtomobil nəqliyyatı ilə ölkənin atmosfer havasının çirkləndirilməsində regionların payı;
- დ) Stasionar mənbələrdə yaranmış zərərli maddələrin tutulmasının regionlar üzrə payı.

Keçid: [Suala](#)

➤ *Uyğunluğun müəyyən edilməsi - tapşırıq № 18-23*

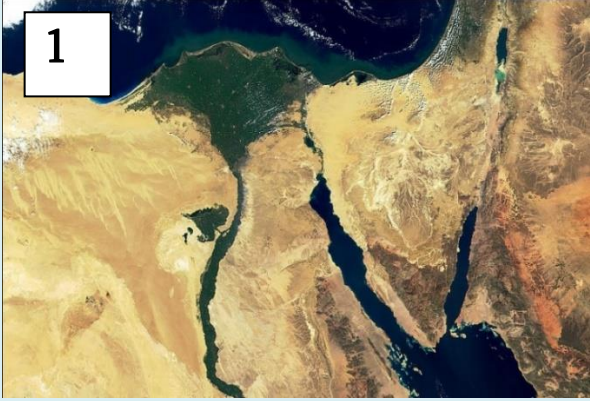

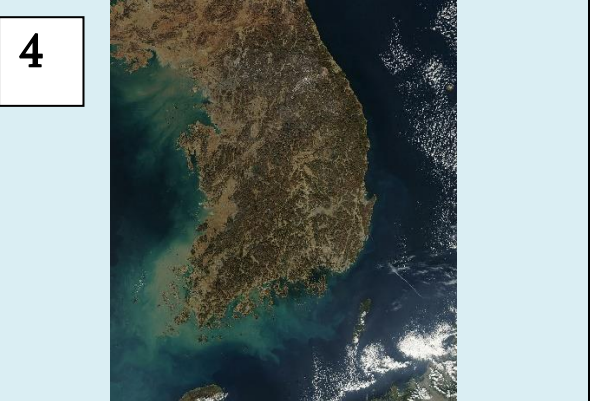

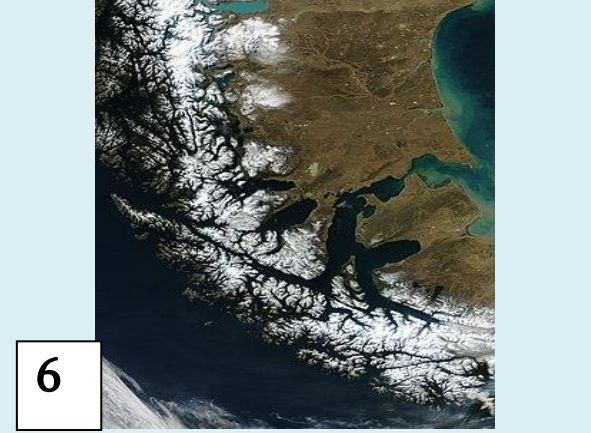
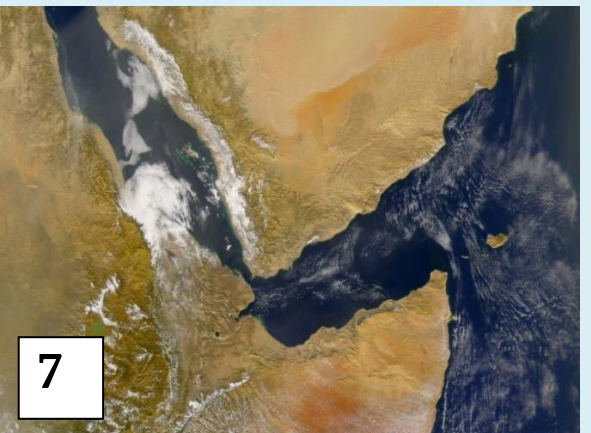

Təlimat

Tapşırıqda verilmiş iki siyahı arasında uyğunluğu müəyyən edin. Cavabı cavablar vərəqində verilmiş cədvələ yazın. Hər hərfin altından müvafiq rəqəmi yazın. Tapşırığa maksimum 2 xal verilir.

18. Uyğunluğu müəyyən edin (cavabın təkrar edilməsinin qeyri-mümkün olduğunu nəzərə alın):

	Dövlət		Paytaxtın coğrafi koordinatları
Տ	ABŞ	1	c.e.d. 00° 15' q.u.d. 78° 35'
Ծ	Konqo Demokratik Respublikası	2	ş.e.d. 38° 54' q.u.d. 77° 02'
Պ	Yaponiya	3	ş.e.d. 38° 43' q.u.d. 09° 10'
Պ	Ekvador	4	c.e.d. 04° 19' ş.u.d. 15° 19'
Չ	Portuqaliya	5	ş.e.d. 00° 23' ş.u.d. 09° 27'
Յ	İran	6	c.e.d. 05° 15' q.u.d. 15° 35'
		7	ş.e.d. 35° 41' ş.u.d. 139° 46'
		8	ş.e.d. 35° 42' ş.u.d. 51° 25'

19. Uyğunluğu müəyyən edin (cavabın təkrar edilməsinin qeyri-mümkün olduğunu nəzərə alın):

Boğaz / kanal					
Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Hormuz	Dardanel	Süveyş	Bab-Əl-Məndəb	Panama	Cəbəlüdtariq
Satellit şəkil					
					
					

20. Uyğunluğu müəyyən edin (cavabın təkrar edilməsinin qeyri-mümkün olduğunu nəzərə alın):

Vəhşi təbiətdə çəkilmiş fotosəkillər

<p>5</p> 	<p>8</p> 	<p>8</p>
<p>6</p> 	<p>9</p> 	<p>3</p>

Qitə

1	2	3	4	5	6	7
Asiya	Antarktida	Avropa	Avstraliya	Cən. Amerika	Afrika	Şim. Amerika

21. Uyğunluğu müəyyən edin (cavabın təkrar edilməsinin qeyri-mümkün olduğunu nəzərə alın):

	Qitə		Ən alçaq yer
ɔ	Asiya	1	Eyr gölü
ɔ	Afrika	2	Assal gölü
ɔ	Şimali Amerika	3	Bentli depressiyası
ɔ	Cənubi Amerika	4	Laquna-del-Karbon
ɔ	Avstraliya	5	Ölü dəniz
		6	Ölüm vadisi

22. Uyğunluğu müəyyən edin (cavabın təkrar edilməsinin mümkün olduğunu nəzərə alın):

Sxem					
5		6		8	
9		7		3	
Külək					
1	2	3	4		
Briz	Musson	Passat	Fion		

23. Uyğunluğu müəyyən edin (cavabın təkrar edilməsinin qeyri-mümkün olduğunu nəzərə alın):

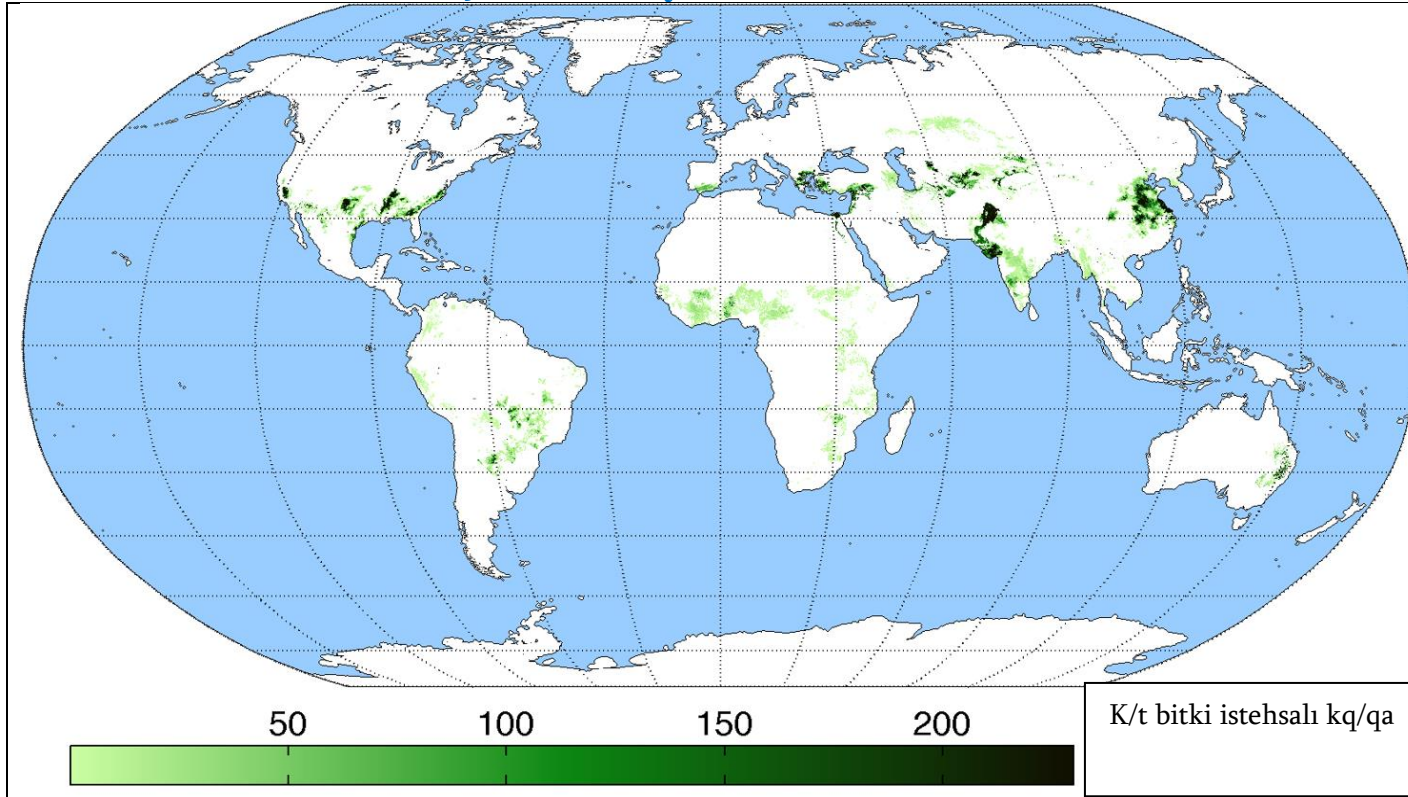
	Məlumat		Dövlət
δ	ABŞ-dan sonra NATO-da ən çoxsaylı böyük ordusu vardır	1	Türkiyə
δ	Müntəzəm ordusu olmayan, yalnız sahil mühafizəsi olan NATO-ya üzv ölkə	2	Kanada
δ	NATO-nun mənzil-qərargahı yerləşir	3	İslandiya
ϕ	NATO-nun üzvü olmayan ölkə	4	Yaponiya
∩	ABŞ-dan sonra NATO-da birləşmiş ölkələr arasında ən çox hərbi büdcəsi vardır	5	Almaniya
3	NATO-nun təsisçilərindən biri olan, NATO-nun hərbi strukturlarının sıralarını tərk etmiş və 2000-ci illərdə yenə də alyansın tamhüquqlu üzvü kimi qayıtmış ölkə	6	Belçika
		7	Birləşmiş Krallıq
		8	Fransa

➤ *İnformasiyanın təhlili - tapşırıq № 24-28*

Təlimat

Verilən informasiya ilə diqqətlə tanış olun (foto, cədvəl, qrafik və s.) və suallara cavab verin. Cavabı cavablar vərəqində ayrılmış müvafiq yerə yazın. Xalların miqdarı konkret tapşırığa görə müəyyən edilir.

24. (2 x.) Verilmiş informasiyanı təhlil edin və suallara cavab verin:

10 ən böyük istehsalçı dövlət (metraj tonlarla)				
No	Dövlət	2010	2012	2014
1	Çin	5 970 000	6 281 000	6 532 000
2	Hindistan	5 683 000	6 071 000	6 423 000
3	ABŞ	3 941 700	3 412 550	3 553 000
4	Pakistan	1 869 000	2 312 000	2 308 000
5	Braziliya	973 449	1 673 337	1 524 103
6	Özbəkistan	1 136 120	983 400	849 000
7	Türkiyə	816 705	754 600	697 000
8	Avstraliya	386 800	473 497	501 000
9	Türkmənistan	230 000	295 000	210 000
10	Meksika	225 000	195 000	198 000

Mənbə: BMT Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı

(s) (1x.) Verilmiş məlumat kənd təsərrüfatın hansı mədəniyyət istehsalını əks edir?

(d) (1x.) Orta Asiyada göstərilən kənd təsərrüfatı bitkisinin istehsalı hansı ekoloji problemə səbəb olmuşdur?

25. (7 x.) Verilmiş informasiyanı təhlil edin və suallara cavab verin:

Aşağıda Gürcüstanın üç gölünün fotosəkli verilmişdir. Birinci göl dəniz səviyyəsindən 2800 metr yüksəklikdədir, ikinci göl Gürcüstan-Dağıstan sərhəddində dəniz səviyyəsindən təxminən 1900 metr yüksəklikdədir, üçüncü göl isə təxminən dəniz səviyyəsində yerləşir.

1. Abudelaury ağ gölü

2. Qara qaya gölü

3. Paliastomi gölü

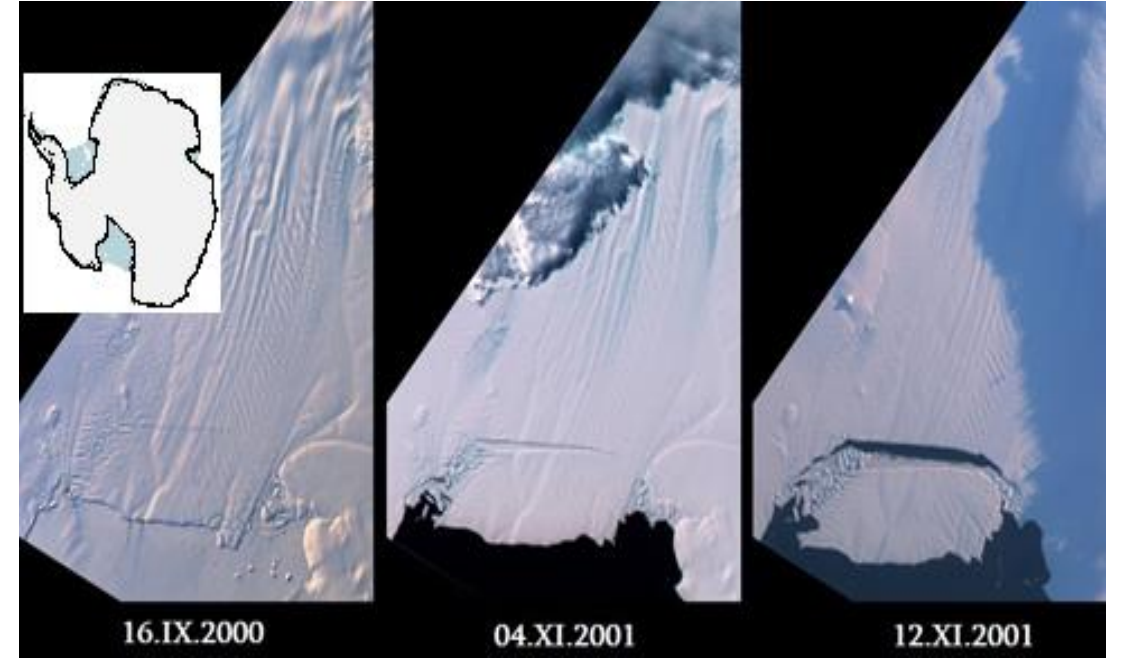
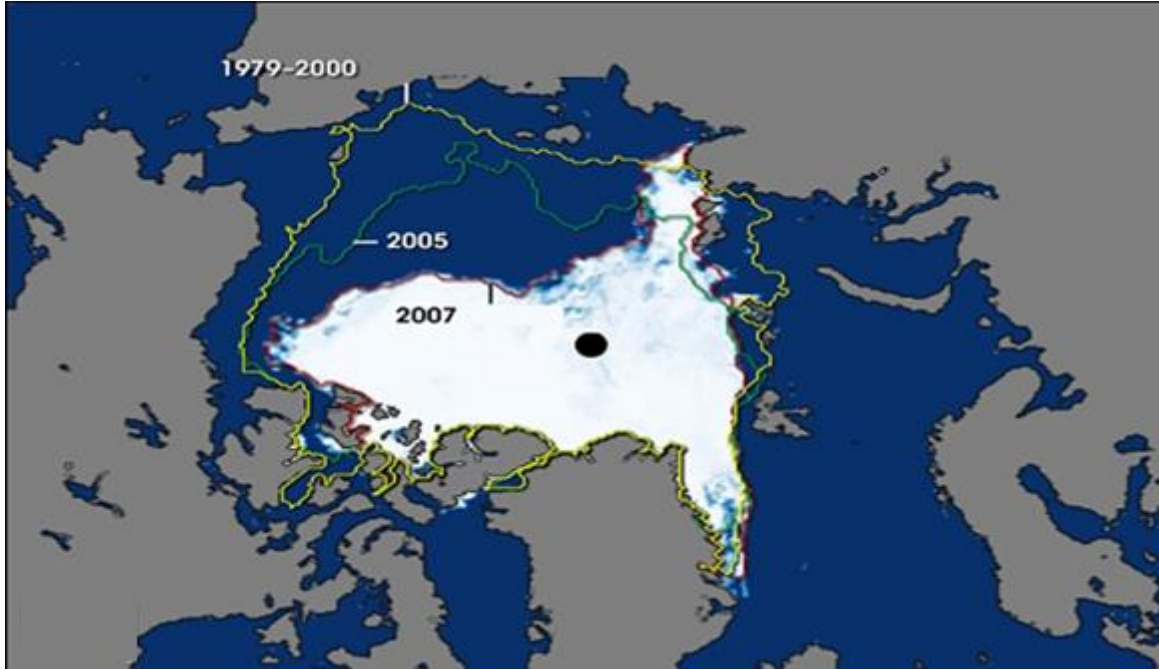
(a) (3x.) Gölün hər biri hansı tarixi-coğrafi əyalətdə yerləşir?

(b) (2x.) Birinci göldə suyun səviyyəsi ilin hansı fəslində ən yüksək olur və bu fakt nə ilə əlaqədardır?

(g) (1x.) Göstərilən göllər arasında hansında balıqlar yaşamır?

(d) (1x.) Üçüncü göl mənşəyinə görə hansı tiplidir?

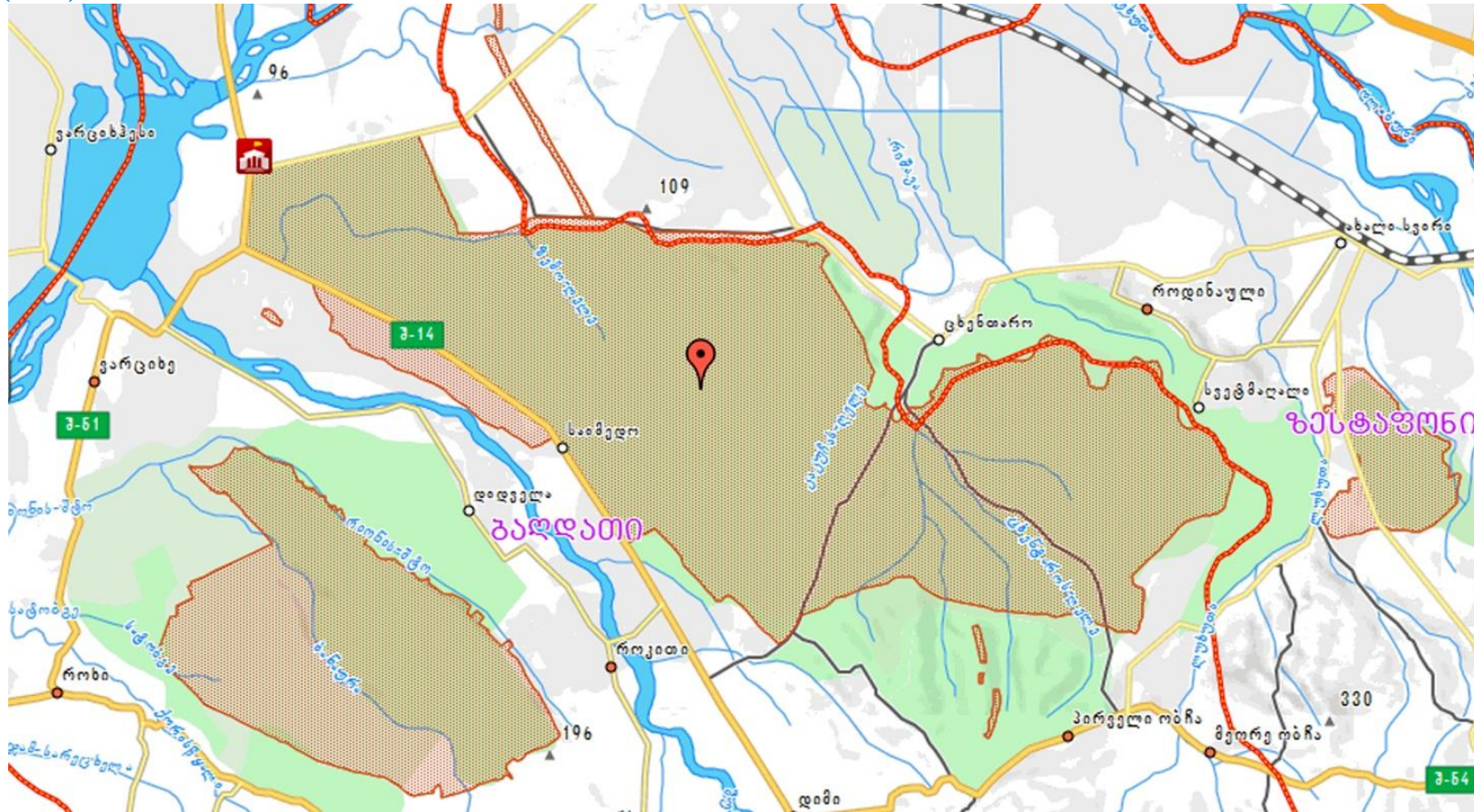
26. (2 x.) İllüstrasiyaları təhlil edin və suallara cavab verin:

(s) (1x.) İllüstrasiyalarda hansı proses əks etdirilmişdir?

(ð) (1x.) İllüstrasiyalarda təsvir olunmuş prosesi əks edən qlobal ekoloji amilin adını çəkin.

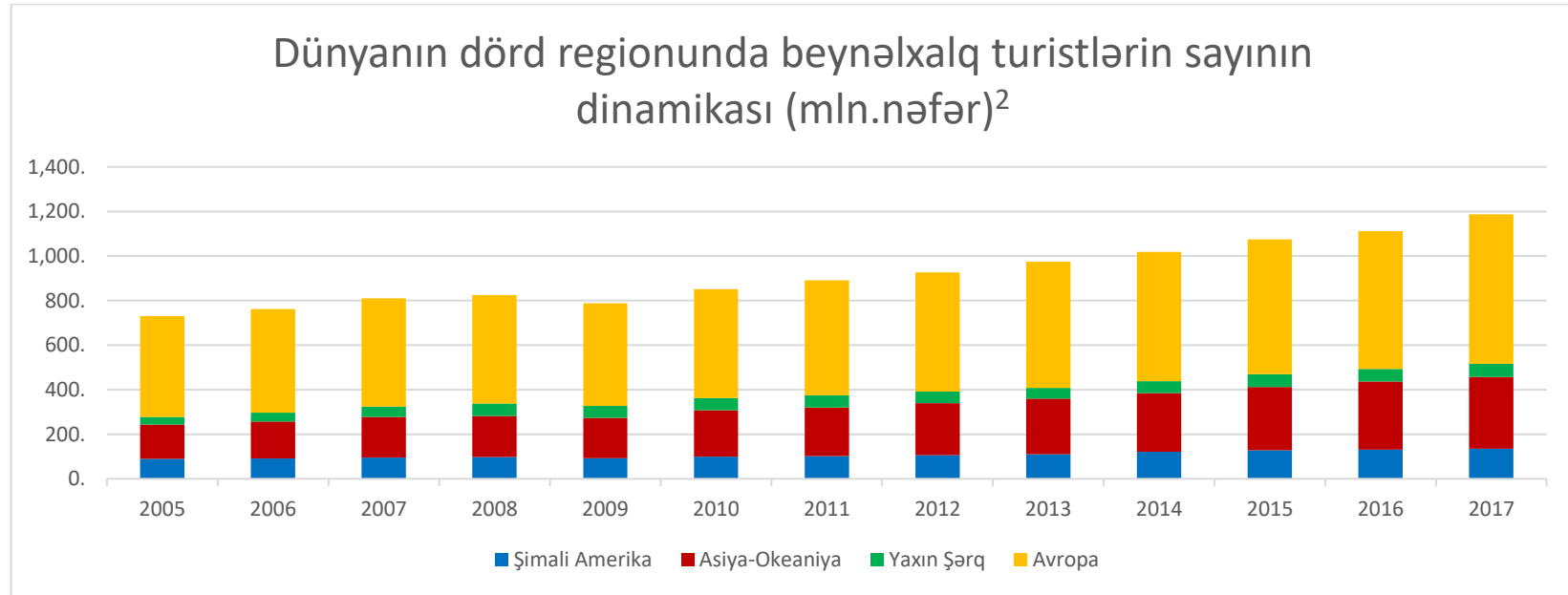
27. (3 x.) Xəritəni təhlil edin və suallara cavab verin:

- (ა) (1x.) Xəritədə göstərilən hansı mühafizə olunan ərazidir?
- (ბ) (1x.) Göstərilən mühafizə olunan ərazi hansı munisipalitetlərin ərazilərində yayılmışdır?
- (გ) (1x.) Bu mühafizə olunan ərazinin yaranmasının əsas məqsədi nə idi?

28. (11 x.) Verilmiş informasiyanı təhlil edin və suallara cavab verin:

Bugünkü dünyada turizm sənayesi ən çox genişlənən sahədir. Həm daxili, həm də beynəlxalq turizm inkişaf edir. Aşağıda turizm sənayesi ilə əlaqədar müxtəlif informasiya verilmişdir. Bu informasiya ilə əlaqədar olaraq Şimali Amerikanın, Asiya-Okeaniyanın¹, Yaxın Şərqi və Avropanın regionlarında cəmi 2005-2017-ci illər ərzində beynəlxalq səyahətçilərin sayı 62% artmış, orta illik artım isə 4,1%-i təşkil etmişdir. Bəzi ölkələrin iqtisadiyyatında turizmdən əldə edilən gəlir ümumi daxili məhsulun təxminən 10%-ni təşkil edir. Gürcüstanda da beynəlxalq turistlərin miqdarının artım tendensiyası vardır. 2017-ci ilin göstəricilərinə əsasən Gürcüstanla təxminən 8 milyon beynəlxalq turist gəlmiş və onların xərclədikləri məbləğ 3 milyard ABŞ dollarını təşkil etmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, təxminən bir o qədər beynəlxalq turist Avstraliyada təxminən 42 milyard ABŞ dolları xərcləmişdir.

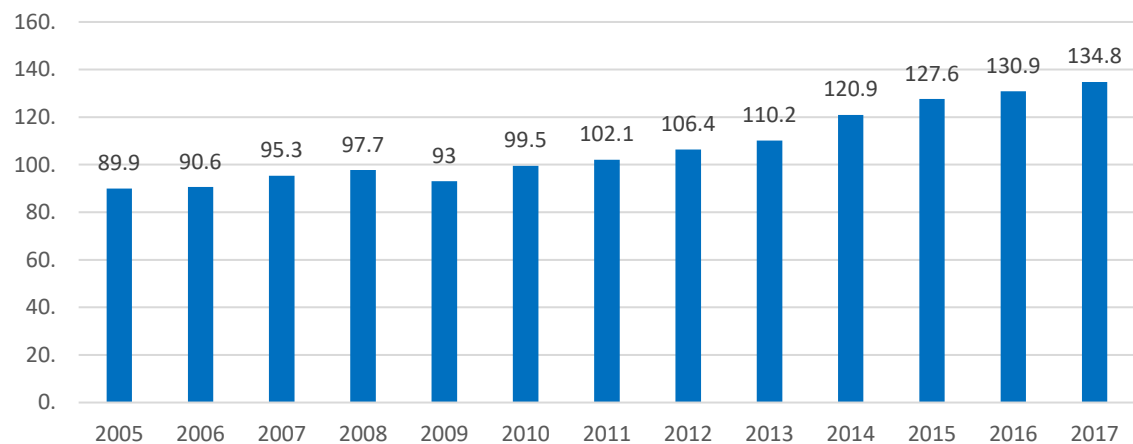

¹ Asiya-Okeaniya regionunda Şimali, Cənubi, Cənub-Şərqi Asiya və Avstraliya-Okeaniya birləşmişlər

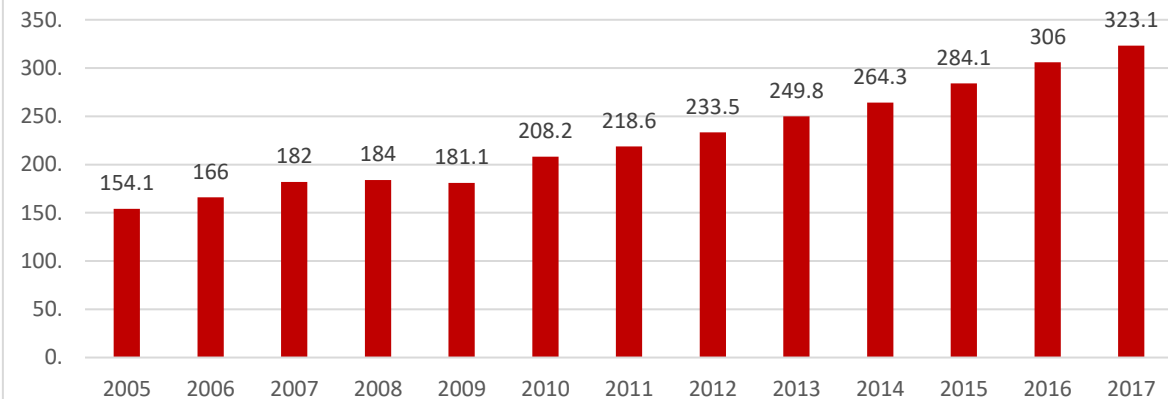
² Statista – The portal for statistics

[Keçid: ikinci səhifəyə; üçüncü səhifəyə; dördüncü səhifəyə; suallara](#)

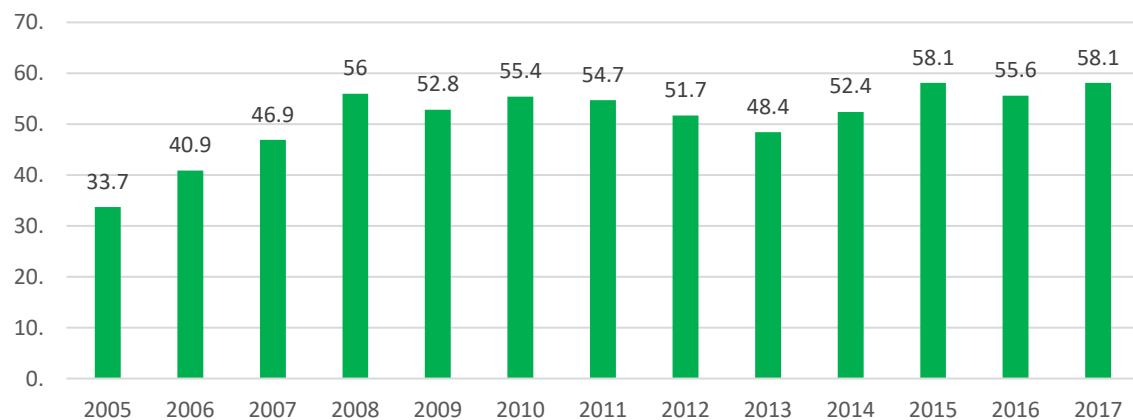
Şimali Amerika (mln nəfər)

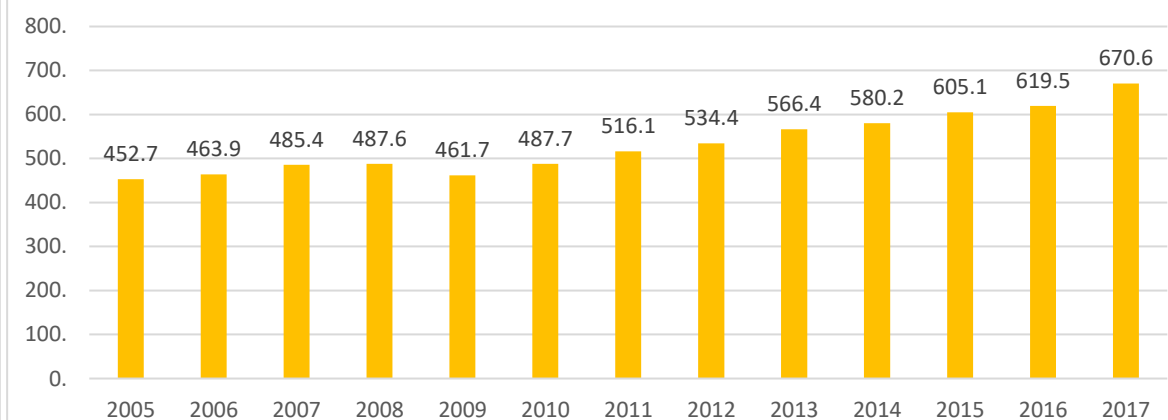
Asiya-Okeaniya (mln nəfər)

Yaxın Şərqlər (mln nəfər)

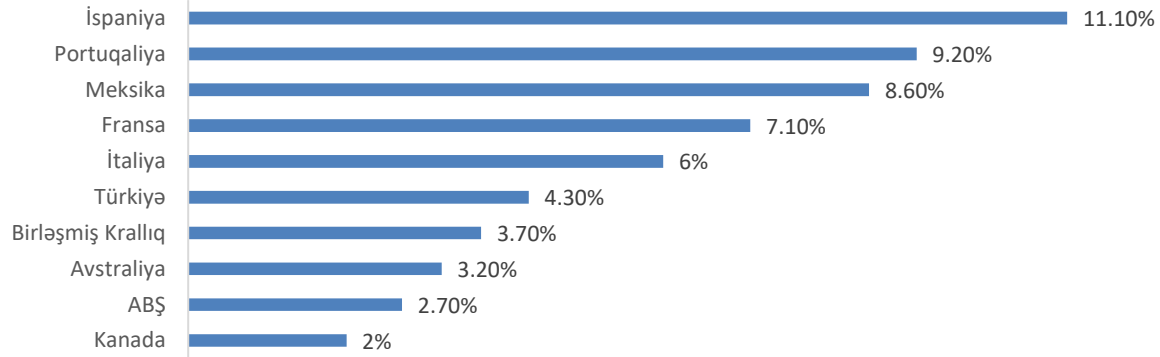

Avropa (mln nəfər)

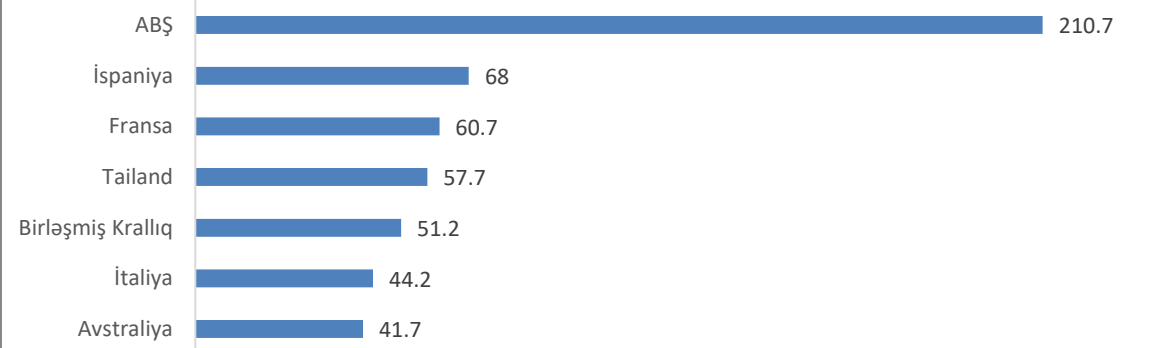

[Keçid:](#) [birinci səhifəyə;](#) [üçüncü səhifəyə;](#) [dördüncü səhifəyə;](#) [suallara](#)

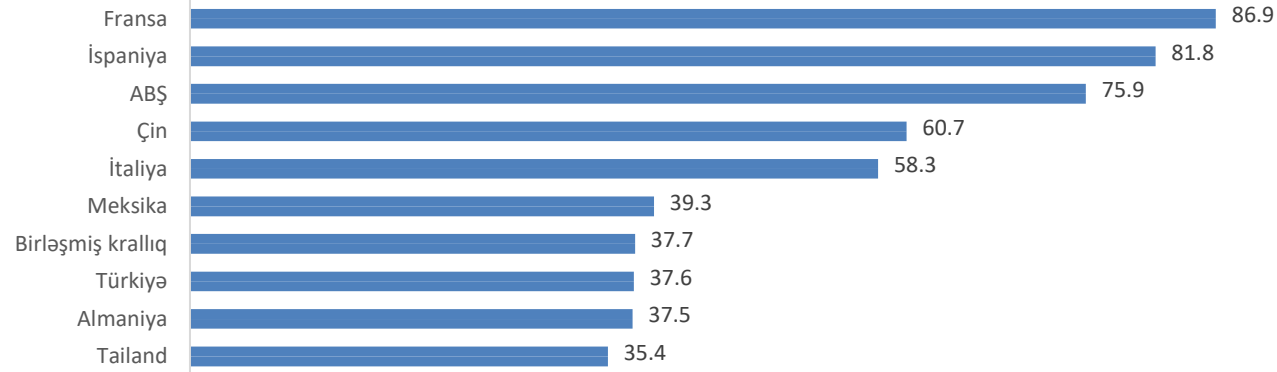
Ölkənin ÜDM-da turizmdən əldə edilmiş gəlirin payı (2016-cı il)

2017-ci ildə beynəlxalq turizmdən əldə edilmiş gəlirə görə ən böyük ölkələr (milyard ABŞ dolları)

2017-ci ildə beynəlxalq vizitorlar baxımından 10 ən böyük ölkə (milyonlarla)

Keçid: [birinci səhifəyə](#); [ikinci səhifəyə](#); [dördüncü səhifəyə](#); [suallara](#)

2017-ci ildə beynəlxalq vizitorlar
baxımından Avropanın 10 ən böyük şəhəri³

#	Şəhər	Vizitorların sayı (mln nəfər)
1	London	19,83
2	Paris	17,44
3	İstanbul	10,70
4	Antaliya	9,42
5	Milan	8,81
6	Palma-de-Malyorka	8,78
7	Barselona	8,69
8	Roma	7,17
9	Amsterdam	7,16
10	Venesiya	7,0

2017-ci ildə beynəlxalq turizmdən əldə edilmiş gəlirə görə Avropanın 10 ən böyük şəhəri³

#	Şəhər	Vizitorlar tərəfindən xərclənmiş məbləğ (milyard ABŞ dolları)
1	London	17,45
2	Paris	13,05
3	Palma-de-Malyorka	11,95
4	Santa-Krus-de-la-Palma	8,43
5	İstanbul	6,75
6	Barselona	6,55
7	Antaliya	5,94
8	Madrid	4,38
9	Amsterdam	3,77
10	Berlin	3,25

[Keçid: birinci səhifəyə; ikinci səhifəyə; üçüncü səhifəyə; suallar](#)

³ Mastercard Global Destination Citis Index

28.1. Beynəlxalq turistlər sadalananlardan hansı şəhərdə daha çox pul xərcləyirlər?

ə) Londonda;

ə) Parisdə;

ə) Palma-de-Malyorkada;

ə) İstanbulda.

28.2. (1x.) Beynəlxalq turizmin artan sürətlə inkişafına nə imkan yaratdı?

28.3. (1x.) 2005-17-ci illər ərzində hansı iki regionda beynəlxalq turistlərin artım göstəricisi faizlə daha yüksək olmuşdur?

28.4. (2x.) 2005-17-ci illər ərzində beynəlxalq turistlərin sayı dünya miqyasında bir ildən başqa hər il artır. Bu ilin adını çəkin və bu şəraiti nəyin yaratdığını izah edin.

28.5. (2x.) Verilmiş dörd regiondan üçündə beynəlxalq turistlərin sayının dinamikası oxşardır, ancaq biri fərqlidir. Bu region hansıdır və bu şəraiti nə ilə izah etmək olar?

28.6. (1x.) Beynəlxalq turistlərin ABŞ-da İspaniyada olduğundan 3,5 dəfə artıq xərclədiklərinə baxmayaraq, İspaniyanın ÜDM-da turizmin payı təxminən ABŞ-ın analoji göstəricisindən 4 dəfə artıqdır. Bu şəraiti nə ilə izah etmək olar?

28.7. (1x.) Ölkədə beynəlxalq turistlərin sayının artması məqsədi ilə Gürcüstan hökuməti bir çox tədbirlər həyata keçirir. Bunun bir konkret nümunəsini göstərə bilərsinizmi?

28.8. (1x.) Beynəlxalq turistlərin sayına görə Milan İtaliyanın Roma, Venesiya və Florensiya kimi şəhərlərini ötüb keçir. Xarici turistlərdə Milanın bu cür populyarlığına hansı amil səbəb olur?

28.9. (1x.) Əcnəbi turistlərin sayı Fransada təxminən Avstraliyanın analoji göstəricisini 10 dəfə ötüb keçir, turistlərin xərclədikləri məbləğlər baxımından isə Fransa Avstraliyanı yalnız 1,5 dəfə ötüb keçir. Bu şəraiti nə ilə izah edə bilərsiniz?

Keçid: [birinci səhifəyə](#); [ikinci səhifəyə](#); [üçüncü səhifəyə](#); [dördüncü səhifəyə](#)

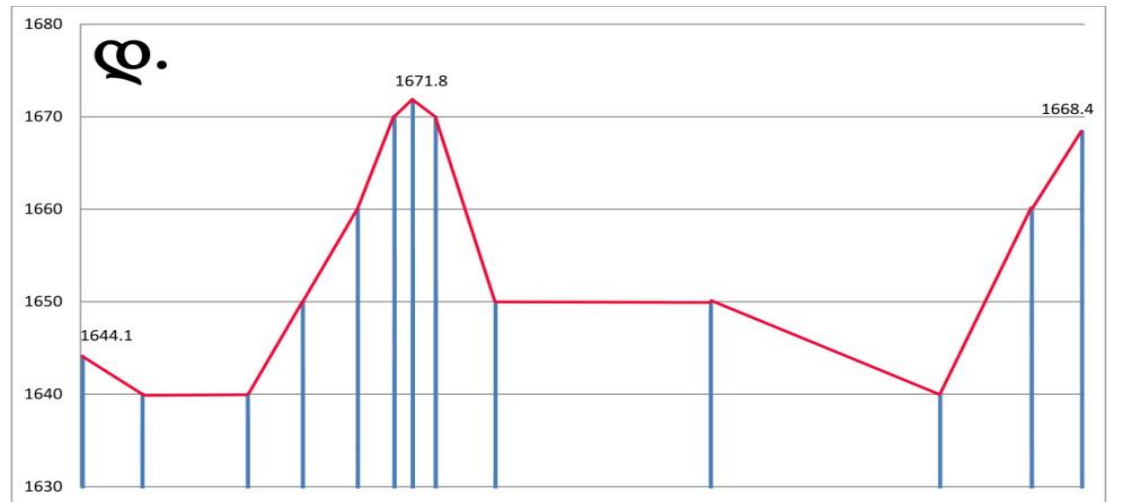
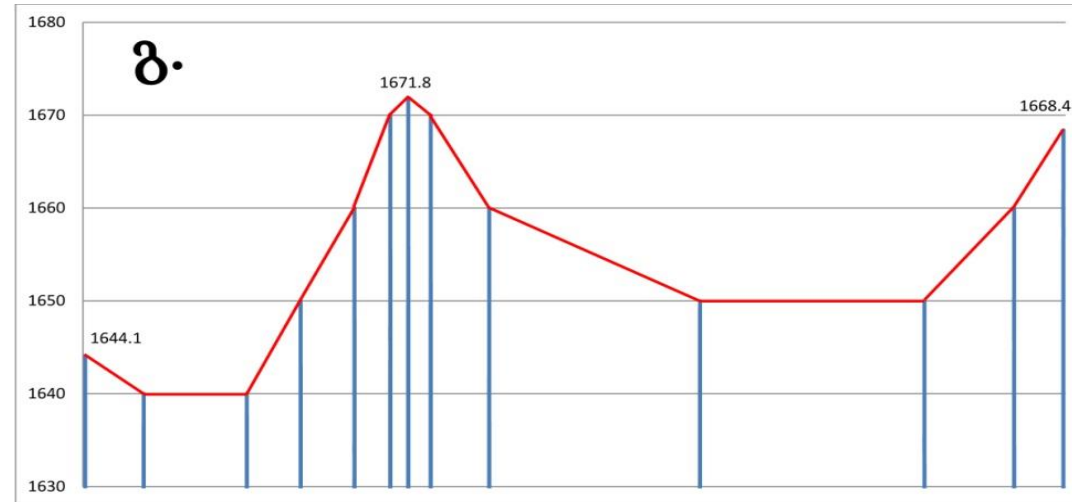
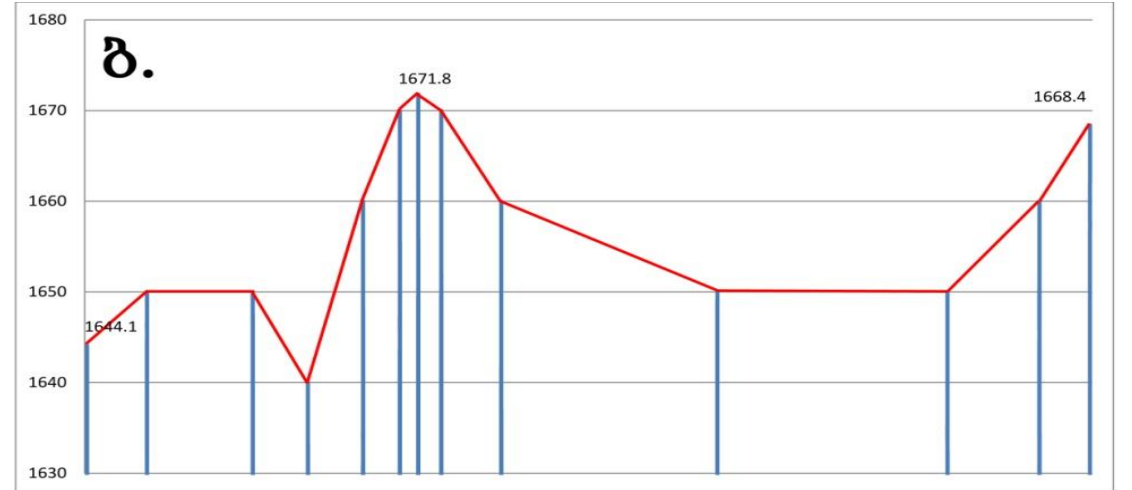
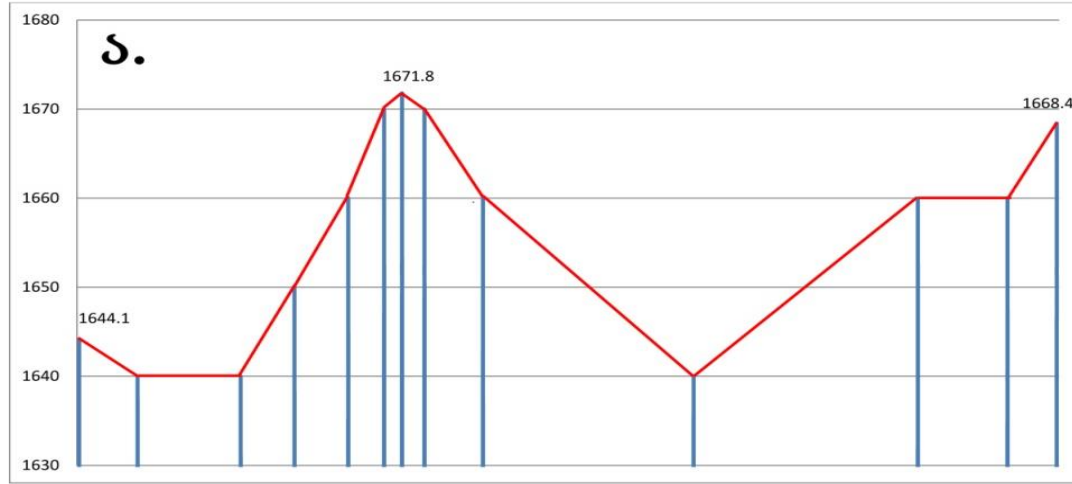
➤ *Xəritənin təhlili - tapşırıq № 29*

Təlimat

Verilmiş topoqrafik xəritə ilə diqqətlə tanış olun və suallara cavab verin. Cavabı cavablar vərəqində ayrılmış müvafiq yerə yazın. Xalların miqdarı konkret tapşırığa görə müəyyən edilir.

29. (5 x.) Verilmiş topoqrafik xəritəyə əsasən suallara cavab verin:

29.1. Aşağıda verilmiş hansı profil AB kəsiyinə uyğun gəlir?

29.2. Bareti (მ. ბარეთი) dağından təxminən 135^0 azimutda hansı dağ yerləşir?

- ა) Livadi dağı (მ. ლივადი);
- ბ) Yayla dağı (მ. იაილა);
- გ) Əlibaba dağı (მ. ელიბაბა);
- დ) İmera dağı (მ. იმერა).

29.3. Livadi (მ. ლივადი) dağının mütləq yüksəkliyi təxminən nə qədərdir?

- ა) 1735 m.
- ბ) 1745 m.
- გ) 1755 m.
- დ) 1765 m.

29.4. Bareti gölünün (ბარეთის ტბა) səthinin sahəsi topoqrafik xəritəyə əsasən təxminən neçə kv.km-dir?

- ა) 1-dən 2-dək;
- ბ) 2-dən 3-dək;
- გ) 3-dən 4-dək;
- დ) 4-dən 5-dək.

29.5. (1x.) Bareti gölünün (ბარეთის ტბა) axan yaxud axmaz olduğunu izah edin.